

Seksuaalne väärkohtlemine läbi interneti keskkonna

Eneli Laurits

Internetis laste vastu suunatud kuriteod

► KarS § 178¹

Nooremale kui kaheksateistaastasele isikule, kes ei olnud võimeline toimunust aru saama, või nooremale kui neljateistaastasele isikule kohtumissetpaneku tegemine või temaga kohtumiskokkuleppe sõlmimise ning kohtumist ettevalmistava teo tegemine, kui kohtumise eesmärk on panna nimetatud isiku suhtes toime käesoleva seadustiku §-s 133, 133¹, 141-146, 175, 178 või 179 sätestatud süütegu.

► KarS § 179

Nooremale kui neljateistaastasele isikule pornograafilise teose või selle reproduktsiooni üleandmine, näitamine või muul viisil teadvalt kättesaadavaks tegemine või sellise isiku nähes suguühendusse astumine või muul viisil teadvalt tema seksuaalne ahvatlemine.

Ohvrid

Lapsed on seksuaalse alatooniga vestlusele haavatavad, sest nende sotsiaalsed oskused on väljaarenemata.

Läbi internetikeskkonna kogevad seksuaalset väärkohtlemist lapsed, keda iseloomustab:

1. madal enesehinnang;
2. emotsionaalne ebakindlus;
3. naiivsus;
4. huvitatus seksuaalsuhetest.

Ohvrid

- ▶ Sisuliselt on võimalik ohvreid jagada kahte suurde klassi: haavatavad ja riskialtid.
- ▶ Haavatavad:
 - suur tähelepanuvajadus;
 - keerulised suhted vanematega;
 - otsivad internetist armastust;
 - usuvad, et neil on vestluspartneriga tõsine ja võrdne suhe;
 - ei reeda vestluspartnerit, kuivõrd peavad teda oma partneriks

Ohvrid

► Riskialtid:

- noored, kes otsivad seiklusi;
- vestluses on nad aktiivsed, nii laps kui ka vestluspartner tunnetavad, et kontrollivad ja juhivad vestlust;
- aktiivsed suhtlejad, enesekindlad ja enda arvates valmis seksuaalsuhteks.

Online groomers

Interneti keskkonnas otsivad lastega seksuaalset kontakti:

1. läheduse otsijad (*intimacy-seeking*), kes reeglina pole varem karistatud ning näevad „suhet“ lapsega kui vastastikust. Reeglina ei muuda nad oma veebi-identiteeti.

2. kohanduva vestlusstiiliga mehed (*adaptable style*)

Online groomers

3. hüperseksuaalsed mehed (*hyper-sexualised*), kellel on suured lapsporno kollektsioonid, suhtlevad aktiivselt teiste pedofiilidega, reeglina varem karistatud ning ei ole huvitatud lapsega kohtumisest.

Kuidas toimub *online grooming*?

1. Kurjategija haavatavus:

miski käivitab sellises isikus soovi suhelda noorte isikutega.
Reeglina on selleks kas suhte lõppemine või töökoha kaotamine.

2. Vestluspartneri valimine

2.1 mitte kõik ei hakka suhtlema esimese lapsega, kes teele satub;

2.2 uuritakse põhjalikult keskkondi, milles lapsed suhtlevad, et õppida näiteks ka n-õ netikeelt;

2.3 hinnatakse noori iseloomustavaid andmeid - milline on kasutajanimi, kas noor otsib suhet või sobiks suhtesse ja füüsilisi karakteristikud (kui arenenud laps füüsiliselt on).

3. Identiteedi muutmine

3.1 Pisimuudatused võrreldes reaalsusega

3.2 Veebi identiteet erineb olulisel määral tegelikkusest

3.3 Identiteeti ei muudeta

Kontakti loomine

Kontakt luuakse veebikeskkonnas ning olenevalt ohvri/kurjategija tüübist on vestlusstiilid ning intensiivsus erinev.

Eesmärk võib olla lihtsalt veebipõhine vestlus, aga ka ettevalmistamine tulevaseks kohtumiseks.

On tavaline, et kurjategija teeb kingitusi/ esitab ähvardusi.

Lapspornograafiliste failide kasutamine.

Tegevus on suunatud usalduse loomisele ja tulevase kohtumise ettevalmistamisele. Lapses tekitatakse tunne, et ta on eriline, luuakse side ja usaldus. Seejärel tuuakse vestlusesse seksuaalne teema - kirjeldatakse suguühet, näidatakse lapspornograafiat jne.

Kuidas kaitsta lapsi?

- ▶ Kurjategija püüdmine on keeruline, sest täiskasvanu ise oma tegevusest politseid ju ei teavita ning reeglina ei tunne laps, et ta on kannatanu.
- ▶ Üle maailma rakendatakse selliste kurjategijate otsimiseks politsei proaktiivset tööd.

But what they don't know: I'm not real.

Kuidas kaitsta last:

- ▶ Arvuti elutuppa
- ▶ Piirata nutiseadmete kasutamist
- ▶ Märka seda, kui laps ei lase telefoni käest või istub ainult arvutis ja suhtleb - eriti seda, kui tema tuju pidevalt muutub. Ohu märgiks on ka see, kui pärast arvutis vestlemist on lapse tuju märgatavalt muutunud võrreldes arvuti taha istumisega.

Kurjategija manipulatsioonivõtted

- ▶ **Kas sul on Skype? Viber, vmt?** (*tegemist on ettepanekuga lahkuda avalikust jututoast ning asuda vestlema privaatsetl*)
- ▶ **Millises toas on sinu arvuti?** (*eesmärk on selgitada välja, kas laps saab vabalt tegutseda või liiguvad ümbruses täiskasvanud*)
- ▶ **Milline on su lemmikbänd? Film? Mäng? jne** (*vastused neile küsimustele aitavad kurjategijal mõjutamiseks sobivaid kingitusi teha*)

Kurjategija manipulatsioonivõtted

- ▶ **Ma saan sulle organiseerida tööd modellina**
(meelitamine, mis viib lõpuks sihile)
- ▶ **Ma tean, kuidas sa saaksid raha kiirelt teenida**
(lapsed tahavad alati kiirelt ja palju raha teenida)
- ▶ **Sa tundud kurvana. Räägi, mis sind vaevab!**
(manipuleerimine, mõistmise pakkumine jne)
- ▶ **Mis su telefoni number on?** *(tavaliselt on see vestluste hilisemas faasis ning eesmärk on viia suhtlemine uuele tasandile)*

Kurjategija manipulatsioonivõtted

- ▶ **Kui sa ei tee seda, siis ma saadan su fotod/video jne su sõpradele, õpetajale, vanematele jne.**
(hirmutamise, mida kasutatakse siis, kui lapsega on juba tükk aega vesteldud, eesmärgiga sundida last veelgi rohkem pilte/videoid tegema)
- ▶ **Sa oled minu elu armastus**

Aitäh kuulamast!